

ДО:

Директора на РИОСВ – В. Търново
г-жа Цонка Христова

Управителя на „ПЕТРУРГИЯ“ ЕООД
г-н Румен Гайтански

КОПИЕ ДО:

Министъра на Околната среда и водите
г-н Борислав Сандов

Директора на Басейнова дирекция
„Дунавски район“
г-жа Цветомира Христова

Кмета на община Павликени
г-н Емануил Манолов

Кмет на кметство с. Върбовка
г-н Антон Антонов

СТАНОВИЩЕ

Относно: Доклад за оценка на въздействието върху околната среда на Инвестиционно предложение „Изграждане на логистична и складова база за каменни фракции, цех за производство на каменна вата, енергоизточник за нуждите на производството, сграден фонд и площадки за находище „Върбовка“, с. Върбовка, община Павликени, област Велико Търново“

Подател: Сдружение „Балканка“, ЕИК 176566443, гр. София, ул.Александър Малинов №87

Чрез своя представител: Иван Георгиев Пандъков, председател на сдружението

Адрес за кореспонденция: гр. София, бул. Александър Малинов 87,
Тел.+3598858848072, e-mail: ivanpandakov@gmail.com / info@balkanka.bg

Уважаема г-жо Христова,

Предвид това, че научихме твърде късно за процесното инвестиционно предложение (ИП) и за проведеното обществено обсъждане на 06.01.2022 г. ще обърнем внимание само на някои основни недостатъци на Доклада за оценка на въздействието върху околната среда (ДОВОС), всеки от които е достатъчно основание за **отрицателна оценка** от страна на представлявания от Вас компетентен орган.

Преди, обаче, да разгледаме съдържанието на Доклада, трябва да отбележим, че не беше спазена процедурата по реда на чл. 97 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Изтеглихме документацията по ОВОС на 05.01.2022 г. При последвощото ѝ преглеждане установихме, че липсват приложенията към ДОВОС, което е нарушение на чл. 97, ал. 5 от ЗООС. Приложенията липсваха и при опитите ни да ги изтеглим на 06.01.2022, в деня на общественото обсъждане. Намираме това за немаловажен пропуск и основание за удължаване на срока за представяне на становища по реда на чл. 97, ал. 6 от ЗООС, както и за провеждане на ново обществено обсъждане, на което ще можем да аргументираме отрицателното си становище много по-изчерпателно. Като заинтересована страна, настояваме, в случай че РИОСВ по някаква необоснована причина възнамерява да оцени положително Доклада, процедурата по реда на чл. 97 да бъде проведена отново. При евентуално злополучно решение, обещаваме да обжалваме решението първо пред Административен съд, а след това и по същество пред висшестоящ орган.

Общото ни впечатление от процесния ДОВОС е, че не разглежда в необходимата пълнота и е твърде неубедителен по отношение на ключови за опазването на околната среда и човешкото здраве особености на ИП. За сметка на това, Докладът е подробен по отношение на технологичния процес за производство на каменна вата, общи теоритични характеристики на пречиствателните процеси, цитирането на наредби и стандарти, умишлено премълчавайки неудобните за инвеститора и чувствителни за обществото рискове. Сдружение „Балканка“ разполага с висок експертен капацитет в сферата на управлението и опазването на околната среда и категорично заявяваме, че преценките в ДОВОС за вероятността от негативно въздействие са направени пристрастно и непрофесионално. Същите не бива да се разглеждат като достоверни и защитаващи обществения интерес. Най-големите ни притеснения са свързани с:

- качество, количество и произход на използваното гориво за енергоизточника;
- внушенията на заблуди по отношение на управлението на отпадъците;
- качествен състав, количество и последващо третиране отпадни продукти;
- опазване на водите;
- слабости на мониторинга върху съдържанието на замърсители в емисиите;
- изключително ниско ниво на частта за биоразнообразието;
- неотчитане на значими здравни и социално-икономически рискове.

1. Качество, количество и произход на използваното гориво за енергоизточника

Като гориво в енергийната централа ще постъпват модифицирани горива от отпадъци (RDF) с код 19 12 10, съгласно Наредба №2 за класификация на отпадъците. Няколкократно се изтъква като положителен принос, че използваното гориво ще бъде с национален произход, без изобщо да се вземат под внимание рисковете за околната среда и евентуалните технологични проблеми, произтичащи от тези намерения. Авторите на ДОВОС безусловно приемат, че използваното гориво няма да съдържа опасни отпадъци и няма да съдържа устойчиви органични замърсители (УОЗ). В същото време ИП не предвижда

собствен или външен контрол на доставяните отпадъци, а разчита изцяло на проверка на придружаващата ги документация (стр. 54 от ДОВОС). На същата страница се споменава, че „ще се въведат вътрешни стандарти за горене“, които не се коментират повече. Считаме за редно, състава и качествата на доставките от модифицирани горива от отпадъци да се подлагат на проверка от акредитирана лаборатория и резултатите от нея да са публично достояние.

Приложените в ДОВОС стойности за състава и характеристиките на модифицираното гориво са осреднени анализи от страни като Германия, Финландия и Холандия. Предполаганото съдържание на замърсители в димните газове и ефективността на системата за очистване са относими единствено към висококачествените RDF-горива на страни с ефективно събиране и управление на отпадъците. Задължително условие за производството на висококачествени и същевременно икономически-изгодни RDF-горива е правилното разделяне на различните групи отпадъци още при източника и стриктен контрол на опасните отпадъци, които не се смесват с рециклируемите и неретикуемите твърди битови отпадъци. Най-ефективният подход за това са индивидуалните събирателни контейнери, които позволяват контрол върху нарушителите, глоби и по-високи цени на услугата при липса на отговорно изхвърляне. За съжаление, в България сметосъбирането и контрола върху него са на отчайващо ниско ниво. Контейнерите за твърди битови отпадъци се използват масово като контейнери за всичко и изобилстват от разнородни опасни отпадъци. Не открихме официална статистика по разбираеми причини, но по неофициални данни, не повече от 1 % от използваните от домакинствата опасни отпадъци се предават на регламентираните за това места. Останалата част попадат в общите контейнери или на нерегламентирани сметища край реки, поляни, гори, пътища и други подобни места. Това е предпоставка не само за лошо качество на произвежданите у нас RDF, но също и за високо съдържание на опасни отпадъци. Същевременно, общите контейнери за смесени битови отпадъци у нас са на открито и често са с отворени капацити, което е предпоставка за висока влажност на RDF-суровината. Наличието на високо съдържание на фини частици метал и стъкло е също очаквана неблагоприятна характеристика на българските модифицирани горива от отпадъци, поради примитивното сметосъбиране и трудното отстраняване на тези частици по механичен път. На лице са множество предпоставки за производството на нискокачествени и опасни за околната среда горива от отпадъци. Подобряването на качеството им би струвало много средства и усилия за ръчно сортиране и сушене. По повод скандалния внос на RDF-гориво в България, в скорошно свое интервю, Министърът на околната среда и водите, г-н Сандов, призна, че същият се налага поради това, че генерираният отпадък от този тип от българските общини е некачествен и не може да се ползва за изгаряне. Дори с използването на висококачествени модифицирани горива, техният разнороден състав и високо съдържание на неизвестни компоненти, създава постоянни смущения в горивните системи навсякъде, където се ползват. Тези смущения се отразяват негативно върху контрола на образуваните отровни емисии и върху тяхното очистване.

Имаме притеснения и по отношение на това, че производителите на горивото от отпадъци извършват форма на самосертифициране и лесно биха могли да попълнят придружаващата доставката документация с невярно съдържание, докато лабораторния контрол на качеството на RDF-горивата, чието организиране е също тяхно, да не е представителен за цялата доставка. Предпоставка за това е интересът на по-лошо управляваните и по-бързо запълващи се регионални системи за управление на отпадъците да се отърват от натрупани количества. Отделно от това, контролът на качеството и състава на RDF-горивата от акредитираните лаборатории не трябва да се счита за представителен, а

само за ориентиран, защото е базиран на анализа на суб-проби от твърде нееднородна смес.

Подобни злоупотреби са доказани в южна Италия, с която могат да се направят множество паралели по отношение на управлението на отпадъците у нас. Проучвания на италианската екологична организация Legambiente показват, че неопасни отпадъци могат да съдържат токсични вещества поради неефективен контрол. От януари, 2017, до май, 2018, италианската полиция е провела 54 разследвания на организиран нелегален трафик на отпадъци и е установила повече от 4,5 милиона тона отровни вещества, които не са били декларирани като опасен отпадък ([Източник](#)).

Един от известните, доказани случаи на систематично изгаряне на токсични отпадъци в продължение на повече от 20 години е този от района на гр. Кампания в Южна Италия. Понастоящем, десет години след преустановяване на дейността, в региона се наблюдава нарастване на броя на смъртните случаи, причинени от рак и други заболявания, което надвишава средното за Италия ([Източник](#)).

На този фон, ИП предвижда използването на около 420 000 тона РДФ-гориво на година, което е приблизително колкото прогнозните годишни количества на РДФ-производството на всичките 53 регионални сдружения за управление на отпадалците в България, включени в представено в ДОВОС проучване (стр. 47). При евентуална реализация на ИП, това означава, че сравнително чистият район на Павликени ще има незавидната участ да приютява и изгаря значима част от отпадъците на цяла България.

2. Внушения на заблуди по отношение на управлението на отпадъците

Лошо впечатление ни направи спекулативното твърдение от страна на авторите на ДОВОС, че изгарянето на отпадъците в завода за каменна вата „освен обезпечаването на работата на инсталацията, ще подпомогне значително общините в постигането на една не особено дългосрочна цел – до 2035 година да се депонира само 10% от общо образувания смесен битов отпадък“ (стр. 47).

Възмутени сме от грешното и обслужващо твърдение на страница 135: „Без прилагане на инвестиционното предложение ще продължи да се поддържа ниско ниво на оползотворяване и обезвреждане на отпадъци, което няма да позволи доброто управление и намаляването на количеството отпадъци - цели, заложи в Национален план за управление на отпадъците в република България за периода 2021-2028 г. Това от своя страна ще доведе до увеличаване на образуваните специфични потоци отпадъци, увеличаване на количествата депонирани отпадъци и задълбочаване на проблемите, породени от третирането им. Ще се увеличи риска за околната среда и човешкото здраве.“

„Отвратени“ сме (с извинение за израза) от безсрамното твърдение на авторите на ДОВОС от стр. 301: „реализацията на инвестиционното предложение ще допринесе до намаляване дела на депонираните отпадъци, допринасяйки за подобряване на здравния статус на население, запазване на биоразнообразието и намаляване на негативните последици върху климата“.

Имаме чувството, че думи и словосъчетания като биоразнообразие, човешко здраве, околна среда, промени в климата, управление на отпадъци и прочие, са загубили изцяло своя смисъл в съзнанието на авторите на ОВОС и се използват без скруполи за спекулация, демагогия и лъжливи внушения. Ще припомним, че чл. 4, т. 1 на Директива 2008/98/ЕО, както и чл. 6, ал. 1 на Закона за управление на отпадъците са идентични и категорични. Според тях, йерархията при управление на отпадъците е:

1. предотвратяване на образуването им;
2. подготовка за повторна употреба;
3. рециклиране;
4. друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
5. обезвреждане.

Специално за експертите, изготвили ДОВОС, ще поясним, че усъвършенстването на управлението на отпадъците води до намаляване на ресурса за производството на RDF-горива и че депонирането на до 10% от отпадъците приоритетно трябва да се постига с повторна употреба, рециклиране, компостиране и само ако предходните са неприложими – изгаряне. Ще информираме същите експерти, че изгарянето на отпадъци, съдържащи опасни вещества и третирането им като неопасни такива е по-вредно за човешкото здраве и околната среда отколкото регламентираното им депониране или обезвреждане. Потенциален риск, който не са счели за редно да разгледат в ДОВОС. Може би, тези експерти ще се изненадат, че при изгарянето на отпадъци, същите не изчезват, а се преобразуват в голямо количество токсична пепел, шлаки, замърсяващи газове и прахови частици. Допускаме, че би представлявало интерес за инвеститора и авторите на ДОВОС това, че на международно ниво все повече се повдига темата за включване на RDF-горивата към системата за отчитане на емисии. Очакванията са скоро ползвателите на такива горива в ЕС да закупуват квоти за емисии на парникови газове, което би подпомогнало прилагането на йерархията на отпадъците при тяхното управление. Намаляването на потреблението на RDF-горива, би довело до „подобряване на здравния статус на населението“ и „намаляване на негативните последици върху климата“, тъй като при изгарянето съществува риск от скрито отделяне на токсични вещества в околната среда, в това число тежки метали и УОЗ, а освен това, основен техен компонент (пластмасата) е направен от изкопаеми горива и промишлени химикали. Оставяме на компетентния орган да прецени кое от двете фундаментално-противоречащи си твърдения е вярно – на експертите изготвили ДОВОС или нашето.

3. Качествен състав, количество и последващо третиране на отпадни продукти

Съгласно Таблица 3 на стр. 53, очакваните количества пепел ще са между 7 и 18 % от входното количество модифицирано гориво. Тези стойности са изведени от анализа на RDF-горива в Германия, Финландия и Холандия. При потребление 580 т/ден за всеки котел, или общо 1160 тона дневно, очакваните количества на отпадната пепел са между 81,2 и 208,8 т/ден, или между 29 638 и 76 212 тона годишно. Ще отбележим, че при използването на понискокачествени горива, отделяната пепел се увеличава, а също и съдържанието на токсиканти в нея. Авторите на ДОВОС не коментират никъде в доклада производството на такива големи количества пепел, нито необходимостта от класифицирането ѝ като опасен или неопасен отпадък, начините и местата къде тя би могла да се оползотворява или обезврежда. Единствено се споменава, че „ще бъдат сключени договори с фирми за извозване и последващо третиране на отпадъците“. Не се предвижда периодичен анализ на състава на отпадъчните пепели и шлаки. Не се разглежда риска от попадане на тези отпадъци в околната среда. Безусловно се приема, че тези отпадъци са неопасни и инертни. Подобен непредпазлив подход, сам по себе си, увеличава риска от замърсяване на околната среда и негативни последици за човешкото здраве. Съгласно чл. 9б, ал. 1, т. 1г, всеки доклад по ОВОС би трябвало да съдържа най-малко „оценка по вид и количество на очакваните остатъчни вещества и емисии ... и количества и видове на отпадъците, получени по време на етапа на строителство и на етапа на експлоатация;“. Такава не е направена, или е крайно непълна по отношение на дънните пепели и шлаки, а също и утайките от пречиствателни съоръжения за води. Считаме, че при такива огромни количества пепелни отпадъци, ДОВОС

задължително трябва да разгледа отделните стъпки, необходими за управлението на този отпадък, в това число контрол на състава и качествата му, транспорт, възможности за намаляването му, последващо третиране, оползотворяване или обезвреждане. Има ли капацитет страната ни да се справя с такова количество отпадък? Ще подскажем, че влагането му в производството на цимент е на ръба на закона и при по-висок контрол на съдържанието на токсични вещества, същото би било строго регламентирано и почти невъзможно. Ако е опасен, необходимо ли ще е да се изнася извън страната?

По отношение на пречиствателните съоръжения за отпадни води, считаме че ДОВОС не предоставя необходимата информация. Съществен пропуск е липсата на информация по отношение на съдържанието на замърсители в различните отпадни потоци, което е от ключово значение за избора на пречиствателни съоръжения, дизайна на стъпките на пречистване и контрола на ефективността. Притеснителен е факта, че без да се споменава за контрол на токсичните вещества, преминалите през пречиствателните съоръжения води ще се вливат в открития резервоар за вода, където контролът на смесени води ще е единствено по показател рН. Предвидено е и заустване на води от този резервоар в ПВТ с код BG10S400R010, което, съгласно ПУРБ 2016 – 2021, се намира в умерено екологично състояние. На стр. 103 е посочено, че утайките от пречиствателните съоръжения за отпадни води ще бъдат предаване на лица, притежаващи разрешително по реда на ЗУО и че ще се третират до степен, да бъдат годни за извозване извън площадката на завода и да са подходящи за използване след смесване с пръст за запрастяващи пластове в депо за битови отпадъци. Не става ясно дали, как и кога ще се определи съдържанието на отровни вещества в тези утайки. Не става ясно и какви са очакваните замърсители в тези утайки, но въпреки това е предвидено да се ползват за смесване с пръст и запрастяване. На тези въпроси, ДОВОС би трябвало задължително да даде отговор.

Според ДОВОС, отпадъците от замърсените промишлени води, събрани от вертикалната шнекова решетка ще се депонират заедно с твърдите битови отпадъци, като операторът ежедневно ще поръсва съдържанието на събирателните контейнерите с хлорна вар за дезинфекция. Искрено се надяваме тези ТБО да не се превърнат в RDF, защото биха образували голямо количество опасни замърсители при изгарянето. Това е нагледен пример защо използването на българския RDF е рисковано – например, защото може да е третиран многократно с високо-отровната хлорна вар! В Доклада не става ясно какво количество токсичен пясък ще се образува в пясъкозадържителите при пречистването на промишлените води, нито какво ще се прави с него.

Що се отнася до димните газове, ще направим една проста сметка, която РИОСВ трябва да има в предвид при оценката. Теоретично, при високо качество на горивото и оптимално функциониране на системата за очистиране на димните газове, ефективността на отстраняване на метали като антимон, арсен, берилий, кадмий, хром, мед, олово, никел, селен и др. може да достигне до 99%, а за живака – 97-99%. Звучи чудесно на теория, но на практика картината е по-различна. Ако предвиденият завод изгаря всеки ден по 1160 тона отпадъци и пречиствателната система за димни газове работи безупречно, изпусканите тежки метали в атмосферата ще се равняват на освободените при изгарянето на 11,6 (сидържащи 1% от съдържимата концентрация в 1160т.) тона RDF, без никакво пречистване всеки ден. За живака дневните емисии в атмосферата ще се равняват на емисиите от изгарянето на между 11,6 и 34,8 тона модифицирано гориво от отпадъци на ден без никакво пречистване. Същата елементарна сметка е приложима и за останалите замърсители, стига да се знае ефективността на пречистване. Отново отбелязваме, че риска от високо съдържание на отровни вещества в българския RDF, както и риска от понижените му горивни

свойства не са взети под внимание и биха довели до многократно увеличаване на емисиите на замърсители и смущения в оптималното протичане на горивния процес.

Смущенията в горивния процес означават непълно изгаряне и рязко увеличаване на силно-отровни и канцерогенни замърсители, като например диоксини, фурани и полихлорирани бифеноли.

На базата на продължителни измервания, [доклад](#) на ZeroWasteEurope от ноември 2018, разкрива, че най-новият инсинератор, използващ RDF в Нидерландия, отделя емисии от УОЗ, в това число диоксини и фурани, далеч над допустимите в ЕС при всяко спиране и пускане.

Не намерихме информация в ДОВОС относно потреблението на вода и амоняк в SCR инсталацията, нито пък информация за третирането на получените токсични отпадни води от нея. Същото се отнася за дозирането на содата и активния въглен при отстраняването на киселинните съединения, тежките метали, диоксините и фураните. Не намерихме информация и за очакваното количество на токсичните отпадъци от циклонните и платнените филтри.

На фона на казаното до тук, изумително е заключението на авторите на ДОВОС, че *„по време на строителството и експлоатацията на обекта, ще се образуват производствени отпадъци в малки количества“* (стр. 306). Скромното ни и твърде съдържано мнение е, че на тези хора трябва да бъде отнета правоспособността да участват в разработването на планове, програми и оценки, касаещи човешкото здраве и управлението на компоненти на околната среда.

Предупреждаваме, че ДОВОС не разглежда в необходимата пълнота отделяните отпадъци от добивните, производствените и съпътстващи процеси и не взема под внимание рисковете за околната среда и човешкото здраве произтичащи от тях.

4. Опазване на водите

Съгласно чл. 155, ал. 1, т. 12 от Закона за водите, Директорът на басейновата дирекция определя санитарно-охранителни зони (СЗО) около съоръженията за питейно-битово водоснабдяване. 16 години след влизане в сила на това изискване, все още не е определена СЗО за водоизточника за питейно-битови нужди на с. Върбовка показва справката ни в регистъра на санитарно-охранителните зони определени в съответствие с изискванията на Наредба №3/16.10.2000 год. на сайта на БДДР. Наша неофициална проверка, показва, че питейния водоизточник на селото се намира в непосредствена близост до териториялния обхват на процесното ИП. Докладът по ОВОС не споменава нито дума за това и не разглежда риска при реализирането на ИП да се замърсят или увредят питейните водоизточници.

Имаме сериозни съмнения относно ефективността на пречистването на промишлените отпадни води. Проблем е, че в ДОВОС не са разгледани състава на замърсителите и очакваните концентрации в различните потоци отпадни води. Друг съществен проблем е, че отпадните води от различни производствени процеси се смесват. За някои от тях (например тези от производство на каменна вата) може с голяма точност да се предвиди с какво ще са замърсени и да се използва специализирано пречиствателно съоръжение за целта.

Избраният в ИП подход е грешен, защото отпадните води от производството на електроенергия могат да съдържат разнородни по състав и различни по количество и съотношение токсиканти. За тези вещества не е предвиден мониторинг на вход в

пречиствателното съоръжение. Постъпването на токсични вещества във ПСОВ би могло да компрометира напълно биологичното стъпало и изходната вода да е дори по-мръсна от входната. Такъв проблем е много трудно решим и са нужни седмици и дори месеци, за повторното ефективно заработване на ПС. При такива обстоятелства, целият производствен процес е оставен без пречистване на водите. Това би довело до спиране работата на целия завод или до нежелано заустване на непречистени води. Рискът от високи количества на токсични вещества в промишлените води се увеличава от факта, че ще се използва предимно оборотна вода. Редица токсични съединения ще преминават през избраното стандартно пречиствателно съоръжение и с времето ще се натрупват в оборотните води. При достигане на определена прагова концентрация ще компроментират целия пречиствателен процес и работата на завода. Тогава ще разчитаме на съвестта на инвеститора да спре завода за седмици, или да продължи да работи зауствайки замърсени води. Считаме за крайно наложително въвеждането на периодичен контрол по отношение на съдържанието на токсични вещества в открития резервоар с вместимост 70 000 куб. м.

По отношение на заустването, смятаме, че в никакъв случай не трябва да се допуска преливане на събирателния резервоар. Това крие рискове от замърсяване на повърхностното водно тяло с натрупаните в него токсиканти. В Доклада не се посочва по какви показатели ще се контролира заустването. В случай на обилни валежи, които не могат да се поемат от резервоара, трябва да се осигури възможност за отвеждане на дъждовната вода от системата за събиране на вода.

Приветстваме избрания подход за събиране на дъждовна вода и използването на оборотни води, но избраното пречиствателно съоръжение за отпадни води от производството, смесването на различните водни потоци и мониторинга на замърсителите в тях крият сериозен риск от замърсяване на природните води и ниска ефективност на пречистването.

За водното тяло, в което е предвидено да се зауства, р. Ломя от извор до вливане в р. Осъм с код BG10S400R010, съгласно действащ ПУРБ 2016-2021 се прилага мярка с код РМ_9 и наименование „Предотвратяване на влошаването на състоянието на водите от проекти и дейности на етап инвестиционните предложения“. За изпълнението ѝ са предвидени следните действия:

РМ_9_2 - Недопускане реализацията на инвестиционни предложения, водещи до негативна промяна на състоянието на водните тела;

РМ_9_3 - Оценка на допустимостта на нови инвестиционни намерения съгласно ПУРБ;

РМ_9_5 - При разрешаването на всички бъдещи инвестиционни дейности на територията на Дунавски район за басейново управление да се предвиди условие за прекратяване на дейността в случай/случаи на констатирано влошаване на качествените и количествените показатели на повърхностните и подземните води, причинено в резултат от дейността, доказано с данни от мониторинга, освен в случаите, когато са налице условия за обосноваване на изключения по реда на чл. 156в – чл. 156е от ЗВ.

Считаме, че при описаните съществени недостатъци на предвиденото в ДОВОС управление на отпадните води, се създава предпоставка за непостигане целите за опазване на околната среда за съответното водно тяло. По време на етапа на ИП, тези недостатъци трябва да бъдат отстранени.

5. Слабости в мониторинга на замърсяващите вещества

Редица недостатъци в схемата за мониторинг бяха изброени в предходните части на становището ни. Наред с тях, основен проблем е, че безусловно се възприема, че технологичните процеси няма да включват опасни вещества и не става ясно дали изобщо ще има контрол върху тях в мониторинга на димните емисии, отпадните води, шлаки, пепели, утайки. В ДОВОС остава неизяснен въпроса какви точно показатели ще се следят в отделните пунктове за мониторинг. ДОВОС предвижда, формалното спазване на изискуемите минимума в нормативната уредба, като залага неефективна мониторингова схема, пренебрегва риска от други замърсители и разчита на отчетност, при която дори и регистрирани превишения биха могли да се скрият или маскират.

За тежки метали и УОЗ като диоксини и фурани не открихме да е предвиден мониторинг на натрупването им в различни компоненти на околната среда (почви, води, растения и животни), в произвеждани храни от растителен и животински произход, както и в телата на местните жители.

В мониторинга не е заложено отчитането на първоначалните стойности на различните токсиканти в компонентите на околната среда, които да послужат за референт при анализа на резултатите взети по време на строителство и експлоатация.

Мониторингът на емисиите от енергийния източник, предвижда, че за HF, Hg, PCDD/F, Тежки метали (Sb +As + Pb + Cr + Co +Cu + Mn +Ni +V) ще се извършва периодичен мониторинг с честота „веднъж на шест месеца“ (като през първите дванадесет месеца от експлоатацията на инсталацията се осъществява едно измерване на всеки три месеца). Такава честота на измерване е крайно недостатъчна и на практика означава липса на контрол. Не е предвиден публичен мониторинг в реално време, който единствен би могъл да успокои тревогите на обществото ни. Докладването на резултатите от мониторинга до контролиращия орган, като осреднени времеви стойности и веднъж годишно за изтеклата календарна години е предпоставка за неуловимо замърсяване и манипулиране на данните.

6. Изключително ниско ниво на частта за биоразнообразието

Поради липса на време и поради желанието ни да спазим законоустановения срок за изпращане на настоящото становище, няма да коментираме по същество неизброимите неистини в тази част. Ясно си личи, че авторите ѝ не само не са си направили труда да посетят района на инвестиционното предложение, събирайки реални данни за биоразнообразието, но и това, че съставителите на текстовете не познават достатъчно флората и фауната на страната. Не са разгледани основни отрицателно-действащи фактори за фауната, като безпокойството по време на експлоатационната фаза, например. Аргументацията на направените заключения е необоснована от научна гледна точка и противоречи на фундаментални екологични принципи. Оценките на въздействието върху флората и фауната са направени необективно, заблуждавайки неспециалистите и угоднически към това, ИП да се реализира на всяка цена. Надяваме се в РИОСВ-Велико Търново да е наличен достатъчен експертен потенциал, за да се убеди сам компетентният орган в истинността на думите ни и да не приеме изобщо частта за биоразнообразието в ДОВОС за изпълнена. В противен случай, ще ни се наложи да си загубим времето с подобни непрофесионални текстове и да предоставим на РИОСВ и висшестоящия орган становища по отношение на качеството на текстовете, изготвени от водещи специалисти по всяка една от групите.

В заключение ще кажем, че процесният ДОВОС не отчита твърде вероятни рискове за здравето на хората, опазването и управлението на околната среда, потреблението на

природни ресурси и устойчивото социално-икономическо развитие на селските райони, произтичащи от евентуалната реализация на ИП. Приканваме РИОСВ - В. Търново да даде аргументирано отрицателно становище на процесния Доклад и да защити общественя интерес.

Молим, в качеството ни на заинтересована страна по случая, да ни уведомите в законоустановения срок, за предприетите от Вас действия на посочения в началото електронен адрес. Обещаваме да следим случая и при необходимост да предприемем последващи действия.

Молим, администрацията на РИОСВ - В. Търново да ни изпрати входящ номер по електронната поща.

Дата: 09.01.2022г.

Председател на УС:.....

/ инж. Иван Пандъков /